

45. Ontwikkelingen wet- en regelgeving in de Hervormingsagenda Jeugd

Maarten Oosterkamp

Op 27 juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd besproken in de Tweede Kamer. De afspraken die op het gebied van (nieuwe) wet- en regelgeving worden gemaakt zijn belangrijke argumenten bij de besluitvorming over deze Hervormingsagenda Jeugd. Dit artikel is een samenvatting van deze wet- en regelgeving in de HVA-Jeugd. Voor de leden van de NVvP, maar ook andere professionals, wordt hier erg belang aan gehecht.

Om de jeugdhulp te verbeteren hebben afgelopen twee jaar verschillende partijen gewerkt aan plannen en afspraken. De zogenoemde vijfhoek van partijen die hierbij betrokken is, bestaat uit vertegenwoordigers van de rijksoverheid, gemeenten, patiënten/cliënten, zorgaanbieders en professionals.

Eind mei 2023 bereiken partijen van de vijfhoek met elkaar overeenstemming in de vorm van de Hervormingsagenda Jeugd (HVA-jeugd). De HVA-jeugd is een convenant, ook wel herenakkoord genoemd. Een convenant met veldpartijen is een beleidsinstrument waar de overheid in een politiek versplinterd landschap, zoals in Nederland, graag gebruik van maakt. In de zorg hebben we naast het HVA-jeugd te maken met het Integraal Zorg Akkoord, het WoZo-akkoord (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen) en het GaLa-akkoord (Gezond en Actief Leven). Elk van deze convenanten bestrijkt een deel van de VWS-beleidssterreinen. Zo'n convenant scheidt duidelijkheid voor betrokken partijen. Door het meerjarige karakter kan gewerkt worden aan doelstellingen, die een langere doorlooptijd nodig hebben.

Voor de betrokken ministers is een convenant een belangrijke steun bij wetsvoorstellen die worden ingediend bij de Tweede Kamer, zeker

wanneer wetsvoorstellen zaken beogen te regelen die (maatschappelijk) gevoelig liggen.

Professionals hebben zich verenigd in de Samenwerkende Beroepsorganisaties Jeugd (SBJ). Dat bestaat uit het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Jeugdartsen Nederland (AJN), de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW), de Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen (NVO), de Beroepsvereniging voor kinder- en jongerenwerk (BVjong), de Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen & psychotherapeuten (LVVP), de Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB), de Beroepsvereniging verzorgenden en verpleegkundigen Nederland (V&VN), de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) en de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK).

De organisaties die zich hebben laten vertegenwoordigen in de HVA-vijfhoek, waaronder de SBJ-lidorganisaties, hebben hun eigen besluitvormingsproces gevolgd ten aanzien van de definitieve instemming met de Hervormingsagenda Jeugd. Afhankelijk van de positie en het belang van de verschillende achterbannen, zijn verschillende argumenten doorslaggevend geweest. Voor de leden van de NVvP blijken de afspraken op het gebied van (nieuwe) wet- en regelgeving belangrijke argumenten bij hun eigen besluitvorming.

De HVA-jeugd bevat een flink pakket aan voorgenomen en met de veldpartijen afgesproken regelgeving. De juridische aanpassingen zijn nodig om de hoofddoelstellingen van de Hervormingsagenda te kunnen bereiken: ze bevat

ten afspraken om de jeugdhulp te verbeteren en tegelijkertijd in financiële zin houdbaar te krijgen.

Wat met name opvalt is dat de HVA-jeugd juridische aanpassingen bevat die de interbestuurlijke verhoudingen tussen Rijk en gemeenten veranderen. De gemeenten blijven weliswaar verantwoordelijk voor de jeugdhulp, maar het Rijk krijgt de eindverantwoordelijkheid en zeggenschap over alle vormen van jeugdhulp wanneer het overleg tussen gemeenten of tussen het Rijk en de gemeenten vastloopt of wanneer gemeenten hun taken onvoldoende uitvoeren. Door aanpassingen van de wetten, nieuwe AMvB's en ministeriële regelingen worden de mogelijkheden van interbestuurlijk toezicht door het Rijk versterkt.

De Jeugdwet wordt op een aantal onderdelen aangescherpt. Er komt een scherpere duiding van de jeugdhulpplicht. 'Wat valt er onder de reikwijdte van de Jeugdwet?' komt in de plaats van 'Wat valt niet onder de reikwijdte van de Jeugdwet?'. Daarnaast wordt de Jeugdwet aangevuld met een bepaling voor de aanpak meer- of minderjarige problematiek in gezinnen.

Aan het wetsvoorstel Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor Jeugdigen wordt een bepaling toegevoegd die het Rijk in staat stelt om met een ministeriële regeling in te grijpen in het proces 'landelijke inkoop hooggespecialiseerde zorg' (een zogenoemde kan-bepaling). Dit wetsvoorstel ligt nu voor bij de Tweede Kamer. De Participatiewet wordt op een aantal onderdelen aangepast. Voor jongeren die uit de Jeugdwet komen (18+) is het een essentiële aanpassing, omdat een aantal hardvochtigheden zal verdwijnen.

Er komt een AMvB voor regionaal in te kopen (gespecialiseerde) jeugdhulp. Deze AMvB aanzet voor een nog op te stellen ministeriële regeling die een lijst bevat met (gespecialiseerde) jeugdhulp die gemeenten over moeten dragen aan de (nog te vormen) Jeugdhulp-regio's.

Er komt een AMvB Reële prijs Jeugdwet, waarvoor onlangs de internetconsultatie is gesloten. Deze AMvB lijkt sterk op de AMvB Reële prijs Wmo en heeft tot doel dat gemeenten de tariefafspraken voor de jeugdhulp die ze inkopen op reële kostprijs-elementen baseren.

Naast wetsontwerpen, wetsaanpassingen en nieuwe AMvB's zijn diverse ministeriële regelingen onderdeel van de HVA-jeugd. Er komt een ministeriële regeling voor de omvang van Jeugdhulp-regio's. Naar verwachting zal de regeling leiden tot de vorming van veertig tot vijftig Jeugdhulp-regio's.

Er komt een ministeriële regeling voor de harmonisatie van administratieve processen voor alle vormen van jeugdhulp (gemeentelijk, regionaal en landelijk).

De wetsvoorstellen, AMvB's en ministeriële regelingen gaan (gewoon) door in de komende demissionaire periode. Geen van de juridische voornemens in de Hervormingsagenda Jeugd is controversieel verklaard. Er is urgentie om de jeugdhulp te verbeteren en er is de brede politieke steun voor de Hervormingsagenda.

Over de auteur

M. (Maarten) Oosterkamp

Politicoloog en bestuurskundige. Hij maakt deel uit van C3 adviseurs & managers en heeft als beleidscoördinator a.i. bij de NVvP de besluitvorming over de HVA-jeugd ondersteund.